

Draško Šerman

VRIJEME KAD SE SVJETILJKA PUNI ULJEM

Fra Ante Grbeš, Vrijeme kad se svjetiljka puni uljem
Tevizija, Zagreb 2003.

Ova knjiga posljednja u nizu od četiri knjiga dragog našeg pokojnog prijatelja i brata fra Ante Grbeša objavljena u Teviziji 2003. pod uredništvom Stjepana Lice, razveselila je sve njegove prijatelje i poštovatelje, obogatila novim spoznajama i novim osobnim sličicama, novim mislima i pojedinostima iz patničkog života dragog nam prijatelja, s kojim smo se na ovoj zemlji morali oprostiti pred više od pet godina, 31. listopada 1998.

Ova nas knjiga još jednom podsjeća kako je fra Ante hrabro kročio putem koji je zagovarao, istinski provodio u djelo sve o čemu je govorio, pisao i naučavao, propovijedao u Crkvi Majke Božje Lurdske, na Sv. Misi za mlade, studente i radničku omladinu. Fra Ante je svjedočio Isusa: put, istinu i život; i sam je o tome napisao: *Svjedoci - želimo svjedoke, a ne učitelje i govornike.*

Fra Ante je gledao Isusa na raspelu iznad svoje postelje u Franjevačkom samostanu Gospe Lurdske i potpuno se predavao 'ovom svom Židovu' kako ga je znao zvati, a o čemu u ovoj knjizi čitamo pod naslovom: *Predanje – Oče , neka bude volja tvoja u svim momentima mog života.* Tako je zapisano 16. studenoga Ljeta Gospodnjega 1986.

Fra Ante je već godinu dana prije, 22. kolovoza 1985. zapisao ove misli pod naslovom:

I NEK PROCVJETA PUSTINJA!

Čekam Šimuna, koprcajući se u prašini svoga križnog puta (ne mora biti iz Cirene, može i iz ...), da me pridigne, da otvori prozore moga bića, da prodru zrake u tminu moje pustinje, jer

konac je ljeta i krajnje je vrijeme da procvjeta moja pustinja. O hoću li, hoću li moći, ako jesen sumorna dođe ugrijati srce, i kanuti kap iz oka bar za jedan cvijet, bar za vjesnika proljeća u mojoj pustinji?

Tri dana poslije, 25 kolovoza fra Ante si postavlja pitanje: *Gdje je Bog?* i ovako odgovara:

Bog je za mnom, jer od njega dolazim, on mi je oslonac i snaga koja me podupire.

Bog je preda mnom, jer od njega mi neprestano dolazi rijeka darova i dužnosti, često i po ljudima koje sretnem. I uvijek sam na putu prema njemu, jer idem k njemu.

Bog je ispod mene. On nosi moje biće. Bez njega bih potonuo u ništa.

Bog je iznad mene. On me gleda i upravlja i pokazuje mi pravi put.

Bog je oko mene. Ja dolazim k njemu sa svojim pogreškama. On me grli kao otac izgubljenog sina i čvrsto me drži.

Početak rujna iste godine otkriva tjeskobu koju čini *Raskrižje* i piše o njemu:

Uvijek sam se pitao zašto je tako teško stajati na raskrižjima, posebno na raskrižjima gdje nema putokaza, nema znaka cesta s prednošću prolaza – na raskrižjima života.

I sada kada se nađoh možda na najvećem raskrižju života pritisnut i prožet težinom raskrižja, jedno mi divno biće reče: Težina i mučnina raskrižja je u tome što ono ima oblik križa. Bijaše to za mene divno otkriće, divno poput uzdahe onih koji golgotski pate, ali znaju zašto pate. Hvala ti, hvala ti što je jedan upitnik manje u mom životu.

Fra Ante je svojom produhovljenošću, inspiracijom i izborom duhovnih misli stekao nevjerojatno širok krug poštovatelja, slušatelja i prijatelja u našoj župnoj Crkvi, oko Crkve i diljem domovine zahvaljujući i radijskim emisijama 'Hvaljen Isus i Marija' na Radio Sljemenu od 1994. nadalje. Ove su radijske emisije pretočene u prve tri knjige u izdanju Teovizije - Zagreb i Franjevačke Provincije Presvetog Otkupitelja iz Splita, i otisnute za njegova života: *Urezan u Božji dlan* (1996.), *Ja ti vjerujem* (1998.) i *U zemlji živih* (1998.).

Danas smo počašćeni prelistavajući stranice ove njegove najnovije, posthumne knjige, čitati retke njegove poezije rođene u patnji:

GOLGOTA I NOVI ADAM

*Kosti se moje žare
Podrhtava svaki dio
Ispaćenog tijela mog*

*Život u meni treperi
Ko' trska na povjetarcu
Očekujući kad će
Nit života se slomit*

*Grčevito se borim
Sa Golgotom mojom u meni
U strahu da ne pobijedi Ona
Jer još nije Novi Adam
u meni*

Obitelj fra Ante odigrala je neprocjenjivu ulogu u njegovu odgoju i rastu u osobu koju smo imali čast poznavati, slušati i voljeti, a u ovoj knjizi doznajemo još neke pojedinosti:

MOJA OBITELJ

Moja obitelj mi bijaše prvo iskustvo ljubavi, iskustvo da sam vrijedan do neba. Obiteljski stol bijaše i trpeza i oltar, a roditelji i roditelji i svećenici, tj. posvetitelji mog života.

Onome tko kaže da je svatko zamjenjiv, ja svjedočim suprotno: oca i majku, i u dobru i u zlu, i u pozitivnom i u negativnom, nitko ne može nadoknaditi niti izbrisati njihov trag.

...Uz časno poštovanje svima onima koji su me nadograđivali – rekao je jednom zgodom fra Ante – ipak sam sve što u meni valja, sve što je vrijedno, dobio u obitelji. Sretan sam što sam imao roditelje koji su imali istinsku praktičnu vjeru .

Obitelj Grbeš živjela je u Rami do 1968. godine, kada je dijeleći kob s drugim Ramljanima morala napustiti rodni zavičaj i nastaniti se u Bresnici kod Pleternice. O njoj fra Ante piše:

PLETERNICA

Kada sam sišao s vlaka u Pleternici, kao da sam se vratio u neku drugu stvarnost, u jedan svijet u kojem sam sâm bio

drugačiji, svijet u kojem sam sebe sada teško prepoznavao. Mir se ovdje osjeća toliko snažno da bih ga mogao hvatati rukama – poželio sam ga natrpati u njedra i ponijeti u Zagreb u kojem mi je tako potreban mir.

Ova predivna bjelina vraća me i nehotice u dane djetinjstva i rane mladosti, vrijeme koje je bilo obilježeno bezbrižnošću, mirom i nadasve bjelinom života – baš kao što je i sada sva priroda ovoga kraja. Koliko igre, radosti i mog smijeha kriju u svojim njedrima ove livade, brežuljci i puteljci. I čini mi se da na svakom pedlju ove zemlje počiva jedan dan mog života.

Zbor mladih 'Fra Ante Antić' u Crkvi Majke Božje Lurdske utemeljio je fra Stipe Nimac a fra Ante Grbeš duhovno ga je vodio tijekom mnogih godina i razvio do današnje razine djelovanja. Ova jezgra mladih župljana činila je proširenu i povećanu obitelj fra Anti u Zagrebu, koji su s njime dijelili neponovljive stvaralačke trenutke pol-dvanaestih misa namijenjenih mladima. Oni su s njime dijelili i dobro i zlo, i časove ushita kao i časove patnje: lijepo, iskreno i plemenito, kako to samo mladost zna i može. Obitelj fra Ante Grbeša tako se znatno proširila u Zagrebu i povećala u krugu Svetišta Majke Božje Lurdske.

Svi se dobro sjećamo poznatih propovijedi fra Ante Grbeša o kojima je fra Ivan Nimac rekao: "Njegove propovijedi bijahu proročko naviještanje Božje mudrosti... Jednostavan kao Evanđelje, govorio je neposredno kao što je Božja riječ neposredna".

Sam fra Ante o tome je rekao u dva navrata:

Propovijed je za mene jedinstveni način naviještanja i gotovo ga ne mogu usporediti ni s kojim drugim. Tu uz oltar najviše doživljam neposredno djelovanje Duha Svetoga koji raspoloži srca slušatelja te onda u jedinstvenom stvarateljskom ozračju nastaje komunikacija i zajedništvo kroz Božju riječ. Osjećam silnu odgovornost za plod Riječi, ali iako trpim fizički i duševno dok je lomim i nudim kao hranu slušateljima, osjećam se u duhu lijepo. Stvarateljski lijepo.

Propovijedi na euharistijskoj gozbi zaista su nešto osobito. Tema je zadana, svećenik se pripremi, ali ambijent stvara Duh Sveti. Dogodi se djelovanje Duha Svetoga među različitim ljudima. Gledajući se oči u oči, ostvari se neponovljiva kreativnost...

Otkrio sam tajnu vjere u pravom smislu. Što sam ja manji, to Gospodin iz mene jače govori. Doista je tako. Kada čovjek prihvati svoju slabost, malenost, spoznaju da nitko od nas ne govori vlastitu mudrost – to je sve snažnija riječ Gospodinova.

Fra Ante razmišlja nadalje o vremenu i životu čovjeka i piše tekst po kojemu se zove knjiga:

VRIJEME

Postoji vrijeme kad se svjetiljka puni uljem i vrijeme kad se ulje troši; postoji vrijeme u kojem se gradi most između života i smrti i vrijeme u kojem se ne može nadodati više niti jedan kamen u tom mostu; postoji vrijeme u kojem se pale svjetla i vrijeme u kojem ne možemo više zapaliti niti jednu luč.

Mudar je onaj čovjek koji razaznaje ta vremena. Onaj tko ih ne prepoznaje čini kobne propuste.

Kad dođe čas tame (bolesti, patnje i smrti) i kad budemo trebali uzeti svjetiljku u ruke i proći sami kroz taj tunel, hoće li biti dovoljno ulja u njoj? Hoće li izdržati? Tada je kasno tražiti prodavača, a vremena više neće biti. Sada je čas puniti uljem svjetiljku života.

A na kraju ove nove knjige gledaju nas s korica oči fra Ante Grbeša, onakve velike i izražajne kakve smo imali čast poznavati, često gledati i jako, jako voljeti – blage i duboke... i pričaju nam svoju priču o Bogu, o ljubavi, o prijateljstvu i blizini, ili kako je to sam fra Ante rekao 5. studenoga 1996. godine:

OČI

...Ali kad rastanci u sebi nose zlu kob, kad je opasnost gubitka osobe gotovo izvjesna, riječi presahnu. Savjeti se učine smiješnima, a umovanje o opasnostima i teškoćama potpuno nepotrebnima. Tada ostaju samo oči.

...Bio sam svjedokom i sudionikom ristanaka pri bolesničkoj postelji. Dok u drugim rastancima postoji velika potreba za mnoštvom stvari i iskazivanjem brige za njih, pljušte obostrani savjeti, u ovima ostaje samo jedna potreba i samo jedna želja: gledati oči onih koje ljubimo. Čežnja za očima! Čežnja za licem! Kao da je u očima skupljena cijela osoba. Kao da se u njima zrcali sve ono što smo s njima proživjeli. Želimo po njima utisnuti drago biće u svoju dušu tako silno da ono ostane živo u nama i kad se naše oči ugase.

...Čovjek je stvoren na sliku Boga i to na onu sliku koja je nastala iz pogleda Boga Oca na svoga ljubljenog Sina. Želimo li da nam naši dragi ne umru i ne nestanu zauvijek, gledajmo ih s ljubavlju!